

PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI HUYỆN BẮC ÁI THEO HƯỚNG BỀN VỮNG

Mẫu Thái Phương

Huyện ủy huyện Bắc Ái, tỉnh Ninh Thuận
Email: phuongmauthai249@gmail.com

Ngày nhận bài: 2/9/2020
Ngày phản biện: 11/9/2020
Ngày tác giả sửa: 15/9/2020
Ngày duyệt đăng: 22/9/2020
Ngày phát hành: 30/9/2020

DOI:
<https://doi.org/10.25073/0866-773X/455>

*B*ắc Ái là huyện nằm ở phía Tây Bắc của tỉnh Ninh Thuận, cách thành phố Phan Rang khoảng 50km. 20 năm sau ngày tái lập, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước cùng với sự quyết tâm trong công tác lãnh đạo và chỉ đạo của Đảng bộ Huyện, sự nỗ lực, đồng thuận của đồng bào các dân tộc, Bắc Ái đã từng bước vượt qua khó khăn, đạt được những thành tựu rất đáng ghi nhận trong quá trình xây dựng nông thôn mới. Đời sống của đồng bào các dân tộc ngày càng được nâng cao; kinh tế - xã hội phát triển theo hướng bền vững; an ninh quốc phòng được đảm bảo; các giá trị văn hóa truyền thống được bảo tồn và phát huy... Bài viết khái quát những thành tựu đạt được của Đảng bộ và nhân dân huyện Bắc Ái trong thời gian vừa qua, đồng thời đề xuất phương hướng, giải pháp phát triển kinh tế - xã hội theo hướng bền vững toàn huyện trong thời gian tới.

Từ khóa: Đảng bộ huyện Bắc Ái, tỉnh Ninh Thuận; Phát triển kinh tế - xã hội; Giảm nghèo bền vững.

1. Đặt vấn đề

Huyện Bắc Ái thuộc tỉnh Ninh Thuận được thành lập từ tháng 10 năm 1950 và được tái lập lại theo Nghị định số 65/2000/NĐ-CP, ngày 06/11/2000 của Chính phủ trên cơ sở điều chỉnh địa giới hành chính huyện Ninh Sơn. Khi mới tái lập, điều kiện tự nhiên - xã hội của huyện gặp rất nhiều khó khăn: Xuất phát điểm phát triển kinh tế - xã hội thấp, cơ sở hạ tầng phục vụ phát triển kinh tế - xã hội chưa đảm bảo, trình độ lao động không đồng đều... Trong bối cảnh đó, Đảng bộ huyện Bắc Ái đã phát huy sức mạnh đoàn kết của các dân tộc, từng bước đưa Bắc Ái vượt qua khó khăn, gắn phát triển kinh tế - xã hội huyện với chương trình xây dựng nông thôn mới. Dưới sự lãnh đạo của Đảng bộ huyện, nhân dân các dân tộc trên địa bàn Bắc Ái đã đoàn kết một lòng xây dựng quê hương. Nhiệm kỳ 2015 -2020, huyện Bắc Ái đã thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp phát triển kinh tế - xã hội, nên cơ cấu sản xuất nông nghiệp toàn huyện được chuyển dịch theo hướng tích cực. Trình độ dân trí, đời sống của đồng bào từng bước được cải thiện, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân được củng cố; an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn luôn được giữ vững; chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức được nâng lên; niềm tin của nhân dân đối với Đảng tiếp tục được củng cố, giữ vững. Những thành tựu đó là nền tảng quan trọng để Đảng bộ và nhân dân Bắc Ái tiếp tục có những bước phát triển mới trong nhiệm kỳ tới.

2. Tổng quan nghiên cứu

Nghiên cứu về phát triển kinh tế - xã hội huyện Bắc Ái cũng đã được đề cập đến ở một số bài viết,

điển hình là bài viết "Phát triển kinh tế - xã hội huyện Bắc Ái sau 20 năm tái lập – thành tựu và những vấn đề đặt ra" của tác giả Hồ Xuân Ninh, đăng trên Volume 8, Issue 4, tạp chí Nghiên cứu Dân tộc. Bài viết đã đánh giá toàn bộ bức tranh kinh tế - xã hội của huyện sau 20 năm tái lập. Bài viết "Huyện Bắc Ái phát huy hiệu quả nguồn kinh phí tài trợ cho chương trình giảm nghèo theo Nghị quyết 30a" của tác giả Hoàng Cảnh đăng trên Tạp chí Lao động và Xã hội ra tháng 7 năm 2019 cũng đã tập trung phân tích khả năng khai thác tối đa nguồn vốn hỗ trợ từ bên ngoài cũng như tiềm năng, lợi thế của địa phương trong phát triển kinh tế - xã hội. Bên cạnh đó còn có rất nhiều bài viết nghiên cứu về những giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào các dân tộc thiểu số sống trên địa bàn huyện.

Bài viết "Phát triển kinh tế - xã hội huyện Bắc Ái theo hướng bền vững" là một nội dung mới, được tác giả tiếp cận dưới góc độ đánh giá những thành tựu kinh tế - xã hội của Bắc Ái theo hướng phát triển bền vững, trên cơ sở đó định hướng một số giải pháp, góp phần đưa Bắc Ái phát triển bền vững.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp dựa trên các nguồn tư liệu thứ cấp, từ các báo cáo tổng kết của Đảng bộ và của Ủy ban nhân dân Huyện Bắc Ái để phân tích, tổng hợp các nội dung được nghiên cứu. Ngoài ra, tác giả cũng kết hợp sử dụng phương pháp điền dã dân tộc học khi đánh giá những thành tựu trong lĩnh vực kinh tế - xã hội của huyện, thời gian qua.

4. Nội dung nghiên cứu

4.1. Thành tựu trong phát triển kinh tế - xã hội

Thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện lần thứ XIII, 5 năm qua (2015-2020), Đảng bộ, chính quyền, các cấp, các ngành và các tầng lớp nhân dân trong huyện đã nỗ lực, đoàn kết, vượt qua những khó khăn, thách thức; tạo được sự chuyển biến tương đối toàn diện trên các lĩnh vực kinh tế - xã hội, quốc phòng an ninh, xây dựng Đảng và xây dựng hệ thống chính trị, góp phần nâng cao đời sống nhân dân.

Đảng bộ huyện đã chỉ đạo, xây dựng các tổ chức cơ sở Đảng trong sạch và vững mạnh, coi đây là nền tảng quan trọng, làm nòng cốt cho việc phát huy đoàn kết toàn dân; tích cực phát huy nội lực, tranh thủ các nguồn lực xã hội, khai thác có hiệu quả tiềm năng, lợi thế của địa phương để phát triển kinh tế - xã hội của huyện. Tỷ lệ tổ chức cơ sở đảng trong toàn nhiệm kỳ hoàn thành tốt nhiệm vụ đạt 100%. Trong đó hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ đạt 41,35%; hoàn thành tốt nhiệm vụ đạt 58,65%; không có tổ chức cơ sở đảng yếu kém. Đảng bộ huyện đã lãnh đạo nhân dân Bác Ái đạt được nhiều kết quả tích cực trên tất cả các lĩnh vực:

Kinh tế phát triển theo hướng bền vững.

Trong 5 năm, các chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội của huyện đều đạt và vượt kế hoạch đề ra. Tổng giá trị sản xuất bình quân hàng năm đều tăng (tăng 15,8%). Tổng giá trị sản xuất đạt 1.462 tỷ đồng, trong đó: Ngành nông - lâm - thủy sản đạt 567 tỷ đồng, chiếm tỷ trọng 38,78%; công nghiệp - tiêu thủ công nghiệp - xây dựng 540 tỷ đồng, chiếm tỷ trọng 36,94%; thương mại - dịch vụ 355 tỷ đồng, chiếm tỷ trọng 24,28%. Đặc biệt, đời sống của đồng bào các dân tộc được cải thiện rõ rệt. Thu nhập bình quân đầu người trong 5 năm gần đây đạt 17,2 triệu đồng, tăng 72% so với năm 2015. Kinh tế của huyện tăng trưởng khá, cơ cấu kinh tế có bước chuyển dịch tích cực, đúng hướng, xóa đói giảm nghèo đạt được nhiều kết quả quan trọng. Mỗi năm tỉ lệ hộ nghèo giảm bình quân là 5,9%, cuối năm 2019 còn 29,25% (Ban chấp hành Đảng bộ huyện Bác Ái, 2020). Sản xuất nông nghiệp ngày càng phát triển, chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi đúng hướng, góp phần tăng thu nhập người dân. Giá trị sản xuất ngành nông-lâm nghiệp, thủy sản bình quân hàng năm tăng trên 12%; công nghiệp, tiêu thủ công nghiệp và xây dựng của huyện đang từng bước phát triển. Cụm công nghiệp Phước Tiên của huyện đã thu hút nhiều dự án đầu tư phát triển. Lĩnh vực thương mại - dịch vụ phát triển với nhiều loại hình mới; các cơ sở sản xuất, kinh doanh hàng năm đều tăng. Huyện quan tâm triển khai, nhân rộng nhiều mô hình sản xuất từ các nguồn vốn hỗ trợ thuộc chương trình 30a, 135... với 62 mô hình, dự án, trong đó có 33 dự án trồng trọt và 29 dự án chăn nuôi¹. Khuyến khích, hỗ trợ đầu tư phát triển

các loại cây trồng, vật nuôi mới, thích nghi với khí hậu, thổ nhưỡng của huyện². Huy động các nguồn lực đầu tư vào các lĩnh vực sản xuất, chăn nuôi ứng dụng khoa học công nghệ nhằm khai thác có hiệu quả các tiềm năng, lợi thế của huyện³. Chủ động thực hiện có hiệu quả công tác phòng chống thiên tai, dịch bệnh, giảm thiểu thiệt hại về người và tài sản (Ban chấp hành đảng bộ huyện Bác Ái, 2020).

Cơ sở hạ tầng của huyện được đầu tư và phát triển khá đồng bộ. Từ năm 2014 đến nay, huyện đã triển khai Chương trình 30a của Chính phủ với tổng kinh phí phân bổ hơn 200 tỷ đồng. Huyện đã đầu tư được 222 hạng mục công trình thiết yếu nhằm phục vụ sản xuất và dân sinh như: đường giao thông nội đồng, đường giao thông đến các khu sản xuất; công trình phục vụ về hoạt động văn hóa, y tế, giáo dục... Trên 95% hộ dân tộc thiểu số (DTTS) được sử dụng điện lưới quốc gia; mức độ tiếp cận của người dân với các dịch vụ xã hội cơ bản được nâng lên (được phủ sóng phát thanh, truyền hình, kết nối thông tin liên lạc hiện đại), giáo dục đào tạo, y tế được quan tâm (9/9 xã có trường mầm non, trường tiểu học, trung học cơ sở, trạm y tế). Huyện có 100% xã đã có đường ô tô đến trung tâm; tỷ lệ đường giao thông từ huyện đến trung tâm xã được rải nhựa hoặc cấp phối đạt 98,9%; đường giao thông đến các thôn được bê tông hóa đạt trên 80%; Trên 95% hộ dân tộc thiểu số được sử dụng điện lưới quốc gia; mức độ tiếp cận của người dân với các dịch vụ xã hội cơ bản được nâng lên (được phủ sóng phát thanh, truyền hình, kết nối thông tin liên lạc hiện đại), các cơ sở giáo dục và đào tạo được đầu tư, xây dựng khang trang và trang bị đầy đủ cơ sở vật chất, đảm bảo đủ cơ sở vật chất cho hoạt động dạy và học, 9/9 xã có trường mầm non, trường tiểu học, trung học cơ sở, trạm y tế (baoninhthuan.com.vn).

Xã hội ngày càng phát triển.

Giáo dục và đào tạo đã có bước chuyển biến lớn. Đến nay, toàn huyện có 35 trường học với 711 giáo viên đạt chuẩn (100%), có 12 đơn vị trường học đạt chuẩn quốc gia, tăng 04 trường so với năm 2015. Chất lượng giáo dục, trình độ dân trí của đồng bào các dân tộc được nâng cao (Riêng địa bàn xã Phước

cạn; nhân rộng mô hình tưới nước tiết kiệm 786,95 triệu đồng/57,29ha. Các chương trình hỗ trợ sản xuất, giảm nghèo, nâng cao thu nhập của các doanh nghiệp hỗ trợ như Đề án 406 do Mặt trận tổ quốc hỗ trợ...

². Trung tâm tăng trưởng xanh (Viện khoa học thủy lợi) triển khai thí điểm trồng cây ăn trái (bưởi, sầu riêng), trồng dưa lưới trong nhà kính; các doanh nghiệp triển khai dự án trồng cây ăn trái (thanh long, chuối già Nam Mỹ, sầu riêng, dứa, chuối, ...); Triển khai 28 mô hình khuyến nông, trình diễn giống, tập huấn kỹ thuật và tham quan học tập kinh nghiệm về kỹ thuật canh tác cây trồng.

³. Triển khai dự án trồng luân canh cây bắp lai - cây đậu xanh giống mới, chịu hạn; quy trình ứng dụng công nghệ vi sinh chế biến phụ phẩm nông nghiệp (thân lá sắn, thân lá bắp) làm thức ăn dự trữ cho gia súc.

¹. Hỗ trợ chuyển đất trồng lúa kém hiệu quả sang cây trồng

Đại có Trường PTDT nội trú và Trường PTTH cấp II, III); có 9 trường hoạt động theo mô hình trường Phổ thông dân tộc bán trú. Duy trì chuẩn phổ cập giáo dục - xóa mù chữ và đạt chuẩn phổ cập giáo dục mầm non cho trẻ 5 tuổi; giảm thiểu tình trạng học sinh bỏ học và nghỉ học cách nhật. Chất lượng giáo dục có sự chuyển biến tích cực, kết quả huy động học sinh hàng năm đạt 98%, tỷ lệ học sinh khá, giỏi và tốt nghiệp các cấp học hàng năm đều tăng⁴, riêng tỷ lệ tốt nghiệp THPT hàng năm đạt trên 96%. Hệ thống trường lớp, trang thiết bị được đầu tư xây dựng theo hướng đạt chuẩn và cơ bản đáp ứng yêu cầu dạy và học. Huyện thực hiện có hiệu quả công tác xã hội hóa trong lĩnh vực giáo dục. Đội ngũ giáo viên, cán bộ quản lý đảm bảo về số lượng, trình độ đạt chuẩn. Huyện thực hiện sắp xếp lại mạng lưới trường, lớp học và đội ngũ giáo viên. Đặc biệt là ưu tiên tập trung bồi dưỡng, đào tạo, đào tạo lại đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã và huyện⁵. Huyện cũng đã rất chú trọng đến giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người dân, chỉ trong 5 năm, đã giải quyết việc làm cho 6.500 lao động. Số hộ gia đình có lao động tham gia học nghề từ hộ nghèo chuyển sang cận nghèo là 1.740 hộ. Lao động tham gia đào tạo nghề nông nghiệp đã được trang bị kiến thức, áp dụng được khoa học kỹ thuật vào sản xuất và tự tạo việc làm ngay tại diện tích hộ gia đình hoặc tham gia thành lập hợp tác xã. Lao động học nghề phi nông nghiệp sau khi học nghề đã được giới thiệu vào các doanh nghiệp trong và ngoài tỉnh. Huyện cũng rất quan tâm thực hiện tốt công tác chăm sóc, nâng cao sức khỏe cho nhân dân. Số lượt người dân đến khám và điều trị bệnh hàng năm trên 32 ngàn lượt, công suất sử dụng giường bệnh là 30%. Không chế có hiệu quả các loại dịch bệnh; cơ sở hạ tầng y tế xã được quan tâm đầu tư nâng cấp⁶; trang thiết bị, phương tiện phục vụ khám chữa bệnh ngày càng đầy đủ, hiện đại; chất lượng khám, chữa bệnh ngày càng được nâng cao, đáp ứng tốt hơn nhu cầu của nhân dân⁷; củng cố hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở; nguồn nhân lực luôn được quan tâm bồi dưỡng, kiện toàn, bổ sung đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ (Ban chấp hành đảng bộ huyện Bắc Ái, 2020).

⁴. Cấp mầm non: 1.951/1.794 HS, đạt 108,7%; cấp tiểu học: 3.371/3.419 HS đạt 98,5%; cấp THCS: 1.655/1.824 HS, đạt 90,7%; PTTH: 478/558 HS, đạt 85,3%.

⁵. Trong 5 năm, đã chọn, cử 03 công chức học Cao học, 20 cán bộ công chức tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng về xây dựng Đảng, Luật, Hành chính... và trên 100 lượt cán bộ, công chức tham gia các lớp đào tạo lý luận chính trị; đào tạo theo chính sách Tây nguyên với hơn 140 lượt cán bộ, công chức cấp xã.

⁶. Xây mới trạm y tế xã Phước Bình, Phước Thành, Phước Hòa; Sửa chữa Trạm y tế xã Phước Thắng, Phước Tiến.

⁷. Từ năm 2016 đến nay, tổng số bệnh nhân đến khám là 174.600 lượt người (tuyên huyện 67.039 lượt người, tuyên xã 107.561 lượt người, trong đó điều trị nội trú 4.190 lượt người); Tổng số giường bệnh đạt 34 giường/10.000 dân, 5 bác sỹ/ 10.000 dân, 1/9 trạm y tế xã có bác sỹ.

Huyện đã triển khai thực hiện hiệu quả chính sách dân tộc, đặc biệt là Nghị quyết 30a/2008/NQ-CP ngày 27/12/2008 của Chính phủ về Chương trình hỗ trợ giảm nghèo nhanh và bền vững đối với 64 huyện nghèo, Quyết định số 167/2008/QĐ-TTg ngày 12/12/2008 của Thủ tướng Chính phủ về hỗ trợ nhà ở cho hộ nghèo. Tính đến thời điểm hiện nay đã xây dựng 983 ngôi nhà, trong đó có 923 căn thuộc chương trình 167, với mức hỗ trợ 20 triệu đồng/căn. Huyện cũng đã huy động nguồn lực từ các tổ chức doanh nghiệp trên địa bàn huyện hỗ trợ xây 60 ngôi nhà cho những hộ đồng bào DTTS có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

Các giá trị văn hóa truyền thống được bảo tồn và phát huy trong điều kiện mới. Nhiều giá trị bản sắc văn hóa truyền thống của các dân tộc đã được phát huy có hiệu quả trong đời sống và trong sản xuất. Chữ viết Ra-glai hiện nay đã được dạy cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, góp phần tích cực trong việc truyền tải thông tin tuyên truyền các Nghị quyết của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước đến đông đảo quần chúng nhân dân. Trang phục truyền thống của đồng bào Ra-glai đã khẳng định được vị thế trong các lễ, hội, biểu diễn, hội diễn, liên hoan văn hóa văn nghệ. Một số giá trị văn hóa truyền thống, hoạt động văn nghệ dân gian tiếp tục được giữ gìn, phát huy, đáp ứng nhu cầu hưởng thụ văn hóa của đồng bào các DTTS. Huyện có 33/38 thôn đạt chuẩn thôn văn hóa, có 80% hộ gia đình văn hóa. Nhiều làng nghề truyền thống được phục dựng như làng nghề đan lát thủ công truyền thống gùi, nỏ, đàn Chapi... tại thôn Suối Rua xã Phước Tiến, thôn Ma Oai xã Phước Thắng; làng nấu rượu cần tại thôn Đồng Dầy, Tham Dú xã Phước Trung... Những làng nghề này bước đầu đã tạo được việc làm, tăng thu nhập cho một số hộ lao động nông thôn. Đến nay, huyện có 38/38 thôn thành lập được đội văn nghệ dân gian; có 04/9 xã thành lập được đội tuyên cấp xã; tiêu biểu, một số thôn, dòng họ đã tự nguyện xây dựng các đội văn nghệ dân gian hoạt động khá chuyên nghiệp, là các hạt nhân trong hoạt động văn hóa dân gian của huyện, phục vụ đắc lực cho việc biểu diễn, giao lưu quảng bá văn hóa dân tộc ở Bắc Ái đến với đồng bào cả nước. Toàn huyện có 06 nghệ nhân được Nhà nước phong tặng danh hiệu “Nghệ nhân ưu tú” về bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa dân tộc. Có ít nhất 10 công trình khoa học về truyền cổ, sử thi, tri thức dân gian Bắc Ái được in ấn, lưu hành trên phạm vi toàn quốc. Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, đặc biệt là nhiệm vụ xây dựng cơ quan, đơn vị văn hóa; gia đình văn hóa; thôn văn hóa; xã đạt chuẩn Văn hóa Nông thôn mới... được các cấp, các ngành, cán bộ, đảng viên, hội viên và quần chúng nhân dân nồng nhiệt đón nhận và thực hiện có hiệu quả. Đến cuối năm 2018, toàn huyện có 24/38 thôn được công nhận đạt chuẩn thôn văn hóa, hàng năm có 100% số hộ gia đình, thôn và cơ quan đơn vị đăng ký xây dựng danh hiệu văn hóa, có trên 75% gia

đình và trên 98% cơ quan, đơn vị đạt chuẩn văn hóa; 38/38 thôn đều đã xây dựng và thực hiện tốt quy ước, hương ước (Phòng Văn hóa và Thông tin huyện Bắc Ái, 2019).

4.2. Giải pháp phát triển kinh tế - xã hội theo hướng bền vững, giai đoạn 2021-2025

Nhiệm kỳ 2020 – 2025, Đảng bộ và nhân dân Bắc Ái quyết tâm thực hiện: Đổi mới, nâng cao năng lực hoạt động của hệ thống chính trị; Bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng, củng cố phát huy khối đại đoàn kết toàn dân; Xây dựng tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; Tranh thủ tối đa cơ hội và điều kiện thuận lợi, chủ động khắc phục khó khăn; đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững gắn với thực hiện có hiệu quả tái cơ cấu ngành nông nghiệp công nghệ cao, ứng phó với biến đổi khí hậu, bảo vệ môi trường, bảo tồn và phát triển văn hóa truyền thống của các dân tộc; tích cực thu hút đầu tư, đẩy mạnh phát triển công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, dịch vụ, du lịch, đảm bảo quốc phòng an ninh; Xây dựng huyện Bắc Ái thành không gian văn hóa (đặc trưng) của đồng bào Ra - glai.

Để đạt được mục tiêu trên, huyện đã và đang thực hiện một số nhiệm vụ đột phá sau: (1) Tổ chức lại sản xuất, triển khai thí điểm tập trung ruộng đất theo hướng liên kết nhà nông - doanh nghiệp phát triển nông nghiệp quy mô lớn, công nghệ cao; định hướng thị trường, tạo sức cạnh tranh cao theo chuỗi giá trị. (2) Đổi mới chất lượng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển, trọng tâm là đổi mới tư duy, phát huy ý chí tự chủ, tự lực vươn lên của nhân dân. (3) Ưu tiên thu hút, đầu tư phát triển năng lượng tái tạo; phát triển du lịch sinh thái văn hóa cộng đồng bền vững, giải quyết việc làm tại chỗ.

Để thực hiện tốt các nhiệm vụ trọng tâm trên cần tập trung triển khai nhiều giải pháp, trong đó chú trọng thực hiện tốt các giải pháp chủ yếu sau đây:

Thứ nhất, phát triển kinh tế, đặc biệt là kinh tế nông nghiệp theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền đến người dân, nhằm thay đổi nhận thức, chuyển tập quán sản xuất nhỏ lẻ sang phát triển chuỗi giá trị hàng hóa, đẩy mạnh tái cơ cấu ngành nông nghiệp gắn với chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi, liên kết “4 nhà” và các mô hình có hiệu quả.

Thứ hai, tiếp tục đẩy mạnh thực hiện cơ cấu lại nền kinh tế gắn với chuyển đổi mô hình tăng trưởng, nâng cao năng suất lao động, sức cạnh tranh của nền kinh tế; tập trung cơ cấu lại ngành nông nghiệp gắn với biến đổi khí hậu và xây dựng nông thôn mới; khuyến khích hình thành cánh đồng lớn gắn với liên kết, ứng dụng khoa học công nghệ, nhất là đối với các sản phẩm đặc thù.

Thứ ba, đẩy mạnh việc tiếp cận và tham gia cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 trong phát triển kinh tế - xã hội. Đẩy mạnh việc sử dụng các yếu tố

công nghệ cao vào việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng nâng cao tỷ trọng công nghiệp và dịch vụ; coi trọng phát triển nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới, từng bước hình thành các vùng sản xuất tập trung chuyên canh, có cơ cấu hợp lý về cây trồng, vật nuôi theo hướng nâng cao chất lượng, khả năng cạnh tranh của các sản phẩm nông nghiệp, từng bước xây dựng chuỗi giá trị du lịch nông nghiệp, nông thôn nhằm nâng hiệu quả và tính bền vững của nền nông nghiệp.

Thứ tư, chuyển đổi sinh kế cho đồng bào theo hướng phát triển các hoạt động du lịch gắn với khai thác các giá trị văn hóa truyền thống, phát triển mô hình cây dược liệu phù hợp với đất đai và khí hậu của địa phương.

Thứ năm, phát triển các hoạt động kinh tế - xã hội gắn với bảo vệ môi trường. Đề phát triển kinh tế - xã hội bền vững, Bắc Ái cần chú trọng đến việc khai thác các hoạt động kinh tế - xã hội với việc cải thiện môi trường sống của đồng bào. Việc khai thác các hoạt động du lịch phải chú ý đến bảo vệ môi trường tự nhiên.

5. Thảo luận

Để phát triển kinh tế - xã hội huyện Bắc Ái bền vững, cần phải nhìn nhận rõ những vấn đề đã và đang đặt ra hiện nay cho Bắc Ái:

- *Kinh tế của huyện có phát triển nhưng chưa bền vững.* Tuy có bước phát triển mạnh, nhưng các hoạt động kinh tế của huyện còn phát triển nhỏ lẻ, manh mún chưa có sự liên kết giữa các địa phương. Năng suất, chất lượng, giá trị gia tăng hàng nông sản thấp; sản xuất còn manh mún. Vì vậy các sản phẩm sản xuất ra chủ yếu phục vụ cho nhu cầu của người dân địa phương, chưa tạo được thương hiệu xuất khẩu ra thị trường bên ngoài. Tăng trưởng hàng năm của ngành thương mại - dịch vụ, tiểu thủ công nghiệp còn thấp, thiếu sự liên kết, hợp tác giữa sản xuất và tiêu thụ. Đặc biệt, phát triển du lịch chưa tạo được các khâu đột phá, chưa có sự liên kết giữa du lịch với các ngành khác tại địa phương khác. Hiện nay, Bắc Ái vẫn là một trong 64 huyện nghèo của cả nước, tỉ lệ hộ nghèo vẫn còn cao. Đời sống của đồng bào các dân tộc tuy có cải thiện, nhưng mức sống và chất lượng cuộc sống còn thấp. Ngành kinh tế du lịch chưa được khai thác phù hợp, nên chưa tạo được bước phát triển đột phá.

- *Lĩnh vực văn hóa – xã hội cần phải có những bước đi quyết liệt và hiệu quả hơn.* Trên thực tế, giáo dục và đào tạo vẫn ở mức thấp so với mặt bằng chung của tỉnh, tình trạng học sinh bỏ học, nghỉ học cách nhật vẫn còn xảy ra; công tác phổ cập giáo dục chưa thật sự bền vững. Một bộ phận người lao động còn thiếu việc làm, chất lượng nguồn nhân lực thấp. Chương trình xây dựng nông thôn mới mặc dù đã được triển khai thực hiện, được sự đồng tình ủng hộ của đồng bào các dân tộc, nhưng kết quả đạt được chưa toàn diện. Đến nay, huyện vẫn chưa có xã đạt

chuẩn 19 tiêu chí nông thôn mới (Chỉ tiêu đạt 3 xã). Chủ trương xây dựng đô thị Phước Đại chưa được định hình rõ nét, nhiều tiêu chí còn thấp so với quy định đạt đô thị loại 5. Việc nhân rộng các mô hình sản xuất chưa thật sự hiệu quả, các điển hình tiên tiến chưa nhiều; chưa phát huy hết lợi thế về rừng và đất rừng để khai thác, hỗ trợ xây dựng nông thôn mới. Các tiêu chí về tỷ lệ hộ nghèo và thu nhập còn đạt thấp; chất lượng một số tiêu chí đạt được nhưng chưa bền vững, chất lượng cuộc sống của đồng bào các dân tộc còn thấp so với mặt bằng chung của các địa phương khác...

Bác Ái đã rất quan tâm đến công tác bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào các dân tộc thiểu số. Tuy nhiên, công tác bảo tồn chưa hiệu quả, vẫn còn một số giá trị văn hóa truyền thống bị mai một, nhưng chưa có cách thức bảo tồn hữu hiệu. Một số giá trị văn hóa tuy được bảo tồn, nhưng chưa phát huy hiệu quả trong đời sống thực tiễn của địa phương. Bảo tồn văn hóa chưa thật sự

gắn kết với phát triển sinh kế, xóa đói, giảm nghèo cho đồng bào DTTS.

6. Kết luận

Trong những năm qua, được sự quan tâm, đầu tư của Chính phủ, cùng sự nỗ lực vươn lên, Đảng bộ và nhân dân Bác Ái đã đạt được một số thành tựu quan trọng. Kinh tế - xã hội đã có những chuyển biến lớn, đời sống vật chất và tinh thần của đồng bào các dân tộc được cải thiện. Tuy nhiên, sự phát triển đó còn thiếu bền vững, đến nay, Bác Ái vẫn còn là một trong những huyện nghèo của tỉnh Ninh Thuận, chất lượng nguồn nhân lực thấp, đời sống của đồng bào các dân tộc vẫn còn khó khăn, tài nguyên du lịch chưa được khai thác hợp lý... Để giải quyết tình trạng trên, trong thời gian tới Bác Ái cần xây dựng chiến lược phát triển kinh tế - xã hội hợp lý, cũng như thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp, nhằm thúc đẩy hiệu quả các hoạt động kinh tế - xã hội của các địa phương và nâng cao đời sống cho đồng bào các dân tộc.

Tài liệu tham khảo

Ban Chấp hành Đảng bộ huyện Bác Ái, tỉnh N. T. (2020). *Báo cáo chính trị trình Đại hội đại biểu Đảng bộ huyện lần thứ XIV, nhiệm kỳ 2020 – 2025*.

Cánh, H. (7/2019). Huyện Bác Ái phát huy hiệu quả nguồn kinh phí tài trợ cho chương trình giảm nghèo theo Nghị quyết 30a. *Tạp Chí Lao Động và Xã Hội*.

<http://www.ninhthuan.gov.vn/Pages/default.aspx>.

Ninh, H. X. (2019). Phát triển kinh tế - xã hội huyện Bác Ái sau 20 năm tái lập – thành tựu và những vấn đề đặt ra. *Tạp Chí Nghiên Cứu Dân Tộc*, 8(4).

Tạp chí Văn hóa doanh nhân, (9/2019). Huyện Bác Ái từng bước thay đổi diện mạo nông thôn. *Tạp Chí Văn Hóa Doanh Nhân*.

SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF BAC AI DISTRICT IN A SUSTAINABLE DIRECTION

Mau Thai Phuong

Bac Ai District Party Committee, Ninh
Thuan Province
Email: phuongmauthai249@gmail.com

Received: 02/9/2020
Reviewed: 11/9/2020
Revised: 15/9/2020
Accepted: 22/9/2020
Released: 30/9/2020

DOI:
<https://doi.org/10.25073/0866-773X/455>

Abstracts: Bac Ai is a district located in the Northwest of Ninh Thuan province, about 50km from Phan Rang city. 20 years after the re-establishment, with the attention of the Party and State along with the determination in the leadership and direction of the District Party Committee, the efforts and consensus of the ethnic minorities, Bac Ai has step by step overcoming difficulties, achieving remarkable achievements in the process of building a new countryside. The lives of the ethnic minorities have been increasingly enhanced; socio-economic development in a sustainable direction; security and defense are guaranteed; traditional cultural values are preserved and promoted... The article outlines the achievements of the Party Committee and people of Bac Ai district in the past time, and at the same time proposing directions and solutions to developing socio-economic in a sustainable direction for the whole district in the coming time.

Keywords: Party Committee of Bac Ai district, Ninh Thuan province; Social - economic development; Sustainable poverty reduction.